

4. วิจารณ์และสรุปผลการทดลอง

ในบทนี้จะกล่าวถึงการวิจารณ์และสรุปผลการวิจัยรวมถึงข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป โดยแบ่งการวิจารณ์ออกเป็นข้อๆดังนี้

1. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาช่วงการเจริญเติบโตของเซลล์
2. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาช่วงความถี่ไดอิเล็กทริกพอร์เรติกของเซลล์
3. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาช่วงความถี่ไดอิเล็กทริกพอร์เรติกเมื่อเซลล์แขวนลอยในสารละลาย $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$
4. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาช่วงความถี่ไดอิเล็กทริกพอร์เรติกเมื่อเซลล์แขวนลอยในสารละลาย $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$
5. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาปริมาณโลหะหนักที่เหลือหลังจากแขวนลอยเซลล์

1. ข้อวิจารณ์และสรุปผลเพื่อหาช่วงการเจริญเติบโตของเซลล์

เซลล์ *Chlorella* sp. นำมาเลี้ยงในห้องปฏิบัติการที่ความหนาแน่น $(4 - 5) \times 10^5$ cell/ml (อิทธิพร จันท์เพ็ญ ,2532) และจากการเลี้ยงเซลล์ของ จุติพร สุดศิริ ,(2541) พบว่าความหนาแน่นเซลล์ที่เหมาะสมคือช่วง $(1 - 9) \times 10^5$ cell/ml แต่เพื่อป้องกันการผิดพลาดของจำนวนเซลล์เริ่มต้นงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ความหนาแน่นในช่วง $(4-5) \times 10^5$ cell/ml เลี้ยงในน้ำเลี้ยง sato & semikawa ผลปรากฏว่าการเจริญเติบโตของเซลล์เติบโตได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร กล่าวคือช่วง log - phas ของการเจริญเติบโตของเซลล์จะสั้น คือประมาณวันที่ 3 - 5 ของการเลี้ยง สีของสารละลายจะเป็นสีเขียวอ่อน เซลล์ในขวดเพาะเลี้ยงจะตกตะกอนเร็ว จึงทดลองเลี้ยงเซลล์ในน้ำเลี้ยงสูตร provasoli ตามศูนย์พัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สุราษฎร์ธานี และตาม ลัดดา วงศ์วัฒน์ ,(2539) ที่ว่า สูตรน้ำเลี้ยง provasoli เหมาะสำหรับที่จะเลี้ยงเซลล์เพื่อที่จะรักษาสภาพสภาพเดิมของเซลล์ให้นานที่สุดเพื่อการศึกษารูปร่างของเซลล์ และจากผลการทดลองพบว่าเมื่อเลี้ยงเซลล์ด้วยสูตร

& serikawa แสดงว่าเซลล์มีการเติบโตได้ดีกว่า ดังนั้นจึงเลือกใช้น้ำเลี้ยงสูตร provasoli เลี้ยงเซลล์ตลอดการวิจัย

2. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาช่วงความถี่ไดโอดีเล็กโทรฟอเรติกของเซลล์

ทำการทดลองโดยแขวนลอยเซลล์ในสารละลายน้ำตาลซูโครสที่มีค่าสภาพนำไฟฟ้า $50 \mu\text{ S/cm}$ ตาม Gimsa et.al , 1991 กล่าวว่าค่าสภาพนำไฟฟ้าที่เหมาะสมต่อการเกิดไดโอดีเล็กโทรฟอเรซิสอยู่ในช่วง $11 - 800 \mu\text{ S/cm}$ ปรับค่าสภาพนำไฟฟ้าด้วยสารละลายโพแทสเซียมคลอไรด์ ตาม Kaler และ Jone (1990) ระยะห่างระหว่างขั้วอิเล็กโทรด $240 \mu\text{ m}$ ค่าความต่างศักย์ $20 V_{pp}$ ตาม จุติพร สุดศิริ, (2541) ส่วนความเข้มข้นไฟฟ้าอ้างอิงตามสมการของ Mahaworasilpa et. Al , (1994) คือ

$$E(z) = \frac{Vd}{2 \ln(d-a) \left[\frac{d^2}{4} - z^2 \right]} \quad (3)$$

เมื่อ	$E(z)$	คือความเข้มข้นไฟฟ้าในแนวแกน Z
	V	คือความต่างศักย์ไฟฟ้า
	d	คือระยะห่างระหว่างขั้วอิเล็กโทรด
	a	คือรัศมีของอิเล็กโทรด
	Z	คือระยะห่างในแนวแกน Z

และเมื่อแทนค่าตามตัวแปรต่างในสมการจะได้ความเข้มข้นไฟฟ้าในการทดลอง 60 kV/m และจากการทดลองตามเงื่อนไขตัวแปรต่างๆ ดังกล่าวจะได้ค่าความถี่ไดโอดีเล็กโทรฟอเรติกของเซลล์ (f_1-f_2) อยู่ในช่วง $400 \text{ kHz} - 13 \text{ MHz}$ ซึ่งเป็นช่วงความถี่ไดโอดีเล็กโทรฟอเรติกของเซลล์ที่เข้าเกาะอิเล็กโทรด ในงานวิจัยครั้งนี้เลือกใช้ค่าสภาพนำไฟฟ้าค่าเดียวและไม่ได้ศึกษากับสารละลายที่ค่าสภาพนำไฟฟ้าค่าอื่นๆ เพราะจากการทดลองของ Gimsa et. Al , (1991) และ จุติพร สุดศิริ , (2541) พบว่าค่าความถี่ไดโอดีเล็กโทรฟอเรติกจะมีค่าเพิ่มขึ้นตามค่าสภาพนำไฟฟ้าของสารละลาย ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ค่าสภาพนำไฟฟ้าของสารละลายค่าเดียวคือ $50 \mu\text{ S/cm}$ ตลอดการวิจัย

3. ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาช่วงความถี่ไดโพลโทรฟอเรติกเมื่อแขวนลอยเซลล์ในสารละลาย $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$

ในขั้นนี้ทำการทดลองโดยให้เซลล์แขวนลอยในสารละลายที่มี $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ ปน จากผลการทดลองพบว่าเมื่อเซลล์แขวนลอยในสารละลายที่มีโลหะหนักปนค่าความถี่ช่วงต่ำ (f_1) จะเป็น 346.6 kHz ซึ่งจะลดลงเมื่อเทียบกับเซลล์ที่ไม่มีโลหะหนักปนและพบว่าค่าความเข้มข้นของสารละลายที่ความถี่เริ่มเปลี่ยนคือ 1 ppm และเมื่อเพิ่มความเข้มข้นของสารละลายที่แขวนลอยเซลล์ค่าความถี่ f_1 จะยิ่งลดลง ส่วนความถี่ f_2 ไม่เปลี่ยนแปลง และเมื่อแขวนลอยเซลล์ในสารละลายที่ความเข้มข้นเดียวกันแต่เวลาต่างกัน พบว่าที่เวลา 10 นาทีความถี่ f_1 จะเริ่มเปลี่ยนส่วนความถี่ f_2 ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงเช่นเดิม จากผลการทดลองดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าภายในเซลล์เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวน่าจะเกิดจากการที่เซลล์ดูดซับโลหะหนักเข้าไปในเซลล์และเมื่อพิจารณาสมการการเหนี่ยวนำไดโพลโมเมนต์ของ Mahaworasilpa .(1994) (ภาคผนวก จ)

$$\bar{\mu}(\omega) = 4\pi R^3 \epsilon_s \left[\frac{\epsilon'_{eff} - \epsilon'_s}{\epsilon'_{eff} + 2\epsilon'_s} \right] \bar{E} \quad (4)$$

เมื่อ $\bar{\mu}(\omega)$ คือไดโพลโมเมนต์ของการเหนี่ยวนำเซลล์

ϵ'_{eff} คือค่าคงที่ไดโพลโทรฟอเรติกเชิงซ้อนของเซลล์โดยที่

$$\epsilon'_{eff} = - \frac{\epsilon'_m [2(R - \delta)^3 (\epsilon'_c - \epsilon'_m) + R^3 (\epsilon'_c + 2\epsilon'_m)]}{[(R - \delta)^3 (\epsilon'_c - \epsilon'_m) - R^3 (\epsilon'_c + 2\epsilon'_m)]} \quad (5)$$

ϵ'_s คือค่าคงที่ไดโพลโทรฟอเรติกเชิงซ้อนของสารละลาย

$\bar{E}$ คือความเข้มสนามไฟฟ้ากระแสสลับ

R คือรัศมีของเซลล์

และสมการอันตรกิริยาทางไฟฟ้ากับไดโพลโมเมนต์ทำให้เกิดแรงไดโพลโทรฟอเรติกที่กระทำกับเซลล์คือ

$$\bar{F}_{DEP} = \text{Re} \left[(\bar{\mu}(\omega) \cdot \nabla) \bar{E} \right] \quad (6)$$

จะเห็นว่าความถี่ไดโพลีโพรเฟอริกที่ทำให้เซลล์เข้าเกาะอเล็กโทรดขึ้นอยู่กับ ค่า $\bar{\mu}(\omega)$ และค่าสภาพยอมทางไฟฟ้า (permittivity) ของเมมเบรน ($\epsilon' m$) กล่าวคือที่ความถี่ต่ำเซลล์จะยังไม่เข้าเกาะอเล็กโทรด เพราะขณะนั้นเซลล์ยังมีสภาพเป็นวัตถุไดโพลีโพรเฟอริกอยู่ เซลล์เมมเบรนยังมีค่าสภาพต้านทานรวมทางไฟฟ้า (Impedance) สูงเซลล์ทิศของไดโพลโมเมนต์ตรงข้ามกับทิศของสนาม (ดูรายละเอียดการเกิดไดโพลโมเมนต์ในภาคผนวก ก) แต่เมื่อเซลล์ดูดซับโลหะหนักไว้ที่เมมเบรนเซลล์เข้าเกาะอเล็กโทรดที่ความถี่ต่ำกว่าเดิมแสดงว่า สภาพต้านทานของเมมเบรนลดลงทำให้เกิดไดโพลโมเมนต์มีทิศเดียวกับทิศของสนามและยังความเข้มข้นของโลหะหนักเพิ่มขึ้น ความถี่ไดโพลีโพรเฟอริกลดลงแสดงว่าโลหะหนักซึ่งเป็นอนุภาคที่นำไฟฟ้าไปทำให้สภาพต้านทานทางไฟฟ้าของเมมเบรนลดลง และที่ความเข้มข้นเดียวกันพบว่าที่เวลา 10 นาทีความถี่ f_1 จะลดลงแสดงว่าช่วงเวลาในการที่เซลล์ดูดซับโลหะหนักเข้าสู่ผนังเซลล์ใช้เวลา 10 นาที ซึ่งการทดลองนี้สอดคล้องกับการทดลองของ Gimsa et. al , (1990) และ Mahaworasilpa et al , (1994) ที่ว่าการแลกเปลี่ยนไอออนของสารละลายต่างๆระหว่างภายในและภายนอกเซลล์จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาประมาณ 15 นาทีขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์

4. ข้อวิจารณ์ผลการทดลองเพื่อหาช่วงความถี่ไดโพลีโพรเฟอริกเมื่อเซลล์แขวนลอยในสารละลาย $Pb(NO_3)_2$

ในขั้นนี้ทำการทดลองโดยให้เซลล์แขวนลอยในสารละลาย $Pb(NO_3)_2$ จากผลการทดลองพบว่าความถี่ไดโพลีโพรเฟอริกช่วงต่ำ (f_1) ลดลงเช่นเดียวกับกรณีแขวนลอยเซลล์ในสารละลาย $Na_2AsO_4 \cdot 7H_2O$ และพบว่าความถี่เริ่มเปลี่ยนที่ความเข้มข้นของสารละลาย 1 ppm เท่ากัน แต่ความถี่ f_1 ในกรณีนี้คือ 396.6 kHz ซึ่งสูงกว่าในกรณีที่เซลล์แขวนลอยในสารละลาย $Na_2AsO_4 \cdot 7H_2O$ นั้นแสดงว่าสภาพต้านทานของเมมเบรนของเซลล์เมื่อเซลล์ดูดซับสารละลาย $Pb(NO_3)_2$ จะสูงกว่าแต่สภาพนำไฟฟ้าจะต่ำกว่าเมื่อเซลล์ดูดซับสารละลาย $Na_2AsO_4 \cdot 7H_2O$ เมื่อเซลล์ดูดซับสารละลาย $Na_2AsO_4 \cdot 7H_2O$ แล้วให้ค่า f_1 ต่ำกว่า เมื่อเซลล์ดูดซับสารละลาย $Pb(NO_3)_2$ การที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เมื่อพิจารณาเลขออกซิเดชันของ As ในสารละลาย $Na_2AsO_4 \cdot 7H_2O$ จะมีค่า +5 ส่วน Pb ในสารละลาย $Pb(NO_3)_2$ จะมีค่า +2 เมื่อสารละลายถูกดูดซับที่เซลล์เมมเบรน สารละลายของ $Na_2AsO_4 \cdot 7H_2O$ จะทำให้ค่าความต้านทานของเซลล์เมมเบรนลดลงมากกว่าจึงทำให้ได้ค่า f_1 ต่ำกว่าในสารละลาย $Pb(NO_3)_2$

จากผลการทดลองทั้ง 4 ตอนทำให้ทราบว่าเมื่อเซลล์ดูดซับโลหะหนักต่างชนิดกันจะให้ค่าความถี่ไดโพลีโพรเฟอริก f_1 ต่างกัน และค่าความถี่ f_1 เท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงส่วนค่าความถี่ f_2 ซึ่งเป็นความถี่ค่าสูงไม่เปลี่ยนแปลง เป็นการยืนยันผลว่าโลหะหนักถูกดูดซับที่ผนังเซลล์เพราะค่า f_1

ขึ้นอยู่กับสภาพต้านทานของผนังเซลล์ (ϵ_m) และโลหะหนักไม่ได้เข้าไปในไซโตพลาสซึมเพราะค่าความถี่ f_2 ซึ่งขึ้นอยู่กับค่าสภาพต้านทานของไซโตพลาสซึมของเซลล์ (ϵ_c) ไม่เปลี่ยน จากผลการทดลองทั้งหมดทำให้บอกได้ว่าสามารถใช้วิธีไดอิเล็กโทรฟอเรซิสในการศึกษาการดูดซับโลหะหนักของแพลงก์ตอนพืชได้ และทราบว่าโลหะหนักจะถูกดูดซับที่เซลล์เมมเบรน ซึ่งผลอันนี้จะเป็นความรู้ขั้นพื้นฐานในการศึกษาการใช้แพลงก์ตอนพืชในการดูดซับโลหะหนัก เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมแต่ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้จริงยังจะต้องศึกษาปัจจัยอื่นๆอีกมากมายเช่น ปริมาณความหนาแน่นของเซลล์ ปริมาณของโลหะหนักที่เซลล์สามารถดูดซับได้ และอีกหลายปัจจัยซึ่งจะต้องศึกษาวิจัยในขั้นต่อไป ข้อได้เปรียบของวิธีนี้คือวิธีใหม่ ละดันต่ำเพราะแพลงก์ตอนเลี้ยงง่ายและโตเร็วแต่ในงานวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยเพียงแค่ศึกษาปัจจัยในห้องปฏิบัติการเท่านั้นส่วนการนำไปใช้จริงจะต้องทำการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 5 ข้อวิจารณ์และสรุปผลการทดลองเพื่อหาปริมาณโลหะหนักที่เหลือหลังจากการแขวนลอย

การทดลองโดยให้เซลล์แขวนลอยในสารละลายที่มีโลหะหนักปน แล้วเซนตริฟิวจ์เอาเซลล์ออก นำสารละลายที่แขวนลอยเซลล์ ไปตรวจหาปริมาณโลหะหนัก ตรวจพบว่าปริมาณสารละลาย $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ หายไปเป็นปริมาณมากกว่า สารละลาย $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ การที่เป็นเช่นนี้คาดว่าสารละลายที่หายไปจะถูกดูดซับโดยเซลล์ และเซลล์ดูดซับสารละลาย $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ ได้มากกว่า สารละลาย $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ เมื่อเปรียบเทียบกับค่า f_1 พบว่าค่า f_1 ของเซลล์ที่แขวนลอยในสารละลาย $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ จะต่ำกว่าค่า f_1 ของเซลล์ที่แขวนลอยในสารละลาย $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ แสดงว่าปริมาณโลหะหนักที่เซลล์ดูดซับจะเป็นตัวทำให้ค่าความถี่ ค่าต่ำของเซลล์เปลี่ยน และคาดว่าเปลี่ยนเนื่องจากโลหะหนักจะไปทำให้ค่าความต้านทานของผนังเซลล์ลดลง ดังนั้นเมื่อเซลล์ดูดซับ $\text{Na}_2\text{HAsO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ เป็นปริมาณมากกว่าความต้านทานของผนังเซลล์จะน้อยกว่าและทำให้ค่าความถี่ f_1 ต่ำกว่ากรณีเซลล์ดูดซับ $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$